

Johannes Yrttiaho vas

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä harmaan talouden torjuntaan (5 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Useat Petteri Orpon hallituksen työelämän oikeuksiin kohdistuvat heikennykset ovat omiaan lisäämään harmaata taloutta, väärinkäytöksiä työnantajan maksuvelvoitteissa, työntekijöiden kohtelussa ja sopimusten ja lainsäädännön sekä viranomaismääräysten noudattamisessa — ne helpottavat epärehellisten työnantajien ja talousrikollisten toimintaa. Esimerkiksi paikallisen sopimisen lisääminen (luottamusmiesjärjestelmän ja työehtosopimusten yleissitovuuden heikentäminen sekä järjestäytymättömien yritysten suosiminen) mahdollistaa tulevaisuudessa etenkin ulkomailta lähetettyjen työntekijöiden hyväksikäytön aiempaa helpommin. Tämä johtaa luonnollisesti myös pimeiden työmarkkinoiden ja harmaan talouden kasvuun.

Harmaa talous käy kalliiksi julkiselle taloudelle ja koko yhteiskunnalle. Useat eri arviot antavat viitteitä siitä, että harmaan talouden aiheuttama verovaje on vähintään 4—6 miljardia euroa. Vaikuttaviin harmaan talouden torjuntatoimiin panostaminen palautuu moninkertaisena takaisin julkiseen talouteen. Pimeää työtä tehdään Verohallinnon harmaan talouden selvitysyksikön mukaan jopa 1,4 miljardilla eurolla vuodessa. Siitä aiheutuva vaje verojen ja sosiaalivakuutusmaksujen menetyksinä voi olla arviolta jopa 480 miljoonaa euroa. Harmaa talous ei aiheuta ainoastaan verotulojen menetyksiä, vaan myös vahinkoa laillisesti toimiville yrittäjille, joiden on vaikeampi pärjätä kilpailussa harmaan talouden toimijoita vastaan. Harmaa talous on järjestäytyneen rikollisuuden väylä levittäytyä talouselämään ja yhteiskunnan muihin rakenteisiin.

Talousrikosten määrä kasvaa, mutta hallitus leikkaa harmaan talouden torjunnasta Verohallinnossa kaksi miljoonaa euroa. Lisäksi useiden miljoonien eurojen leikkaukset ja ns. tuottavuustoimet kohdistuvat Verohallintoon yleisesti. Valtiolle voi aiheutua suuria veromenetyksiä jo pelkästään normaalin asiakaspalvelun ja neuvonnan heikkenemisen seurauksena. Verohallinnon toimintamenoihin on osoitettava harmaan talouden torjumiseen riittävä rahoitus — työmarkkinoiden lainsäädännön heikkenemisen ja työmarkkinamallin perusteisiin ulottuvien muutosten vaikutukset huomioiden. Lähtökohtana tulee olla harmaan talouden torjunnan turvaaminen, toiminnan tehostaminen ja vahvistaminen.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta lisää 5 000 000 euroa momentille 28.10.01 harmaan talouden torjuntaan.

Talousarvioaloite TAA 25/2025 vp

Helsingissä 3.10.2025

Johannes Yrttiaho vas